

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 52/01-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2001 predbežne prerokoval podnet MUDr. E. K., bytom K., zastúpeného advokátkou JUDr. B. N., K., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 35 ods. 1 a čl. 41 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky nekonaním Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v rámci externej formy postgraduálneho štúdia (vedný odbor 15-01-9) v rokoch 1995 až 2000 a takto

r o z h o d o l :

Podnet MUDr. E. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 15. marca 2001 doručené podanie MUDr. E. K. (ďalej len „navrhovateľ“), bytom K., ktoré na výzvu ústavného súdu doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 14. mája 2001 a zároveň predložil splnomocnenie na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom pre advokátku JUDr. B. N., K. Svoje podanie označil ako „Podnet pre porušenie práv MUDr. E.

K., práva na prípravu na povolanie zaručeného čl. 35 Ústavy SR a práva na vzdelanie zaručeného čl. 42 ods. 1 a 2 Ústavy SR podávaný v zmysle čl. 130 ods. 3 Ústavy SR“.

Z jeho obsahu vyplynulo, že „navrhovateľ je absolventom Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach, na ktorej mu bol v školskom roku 1991/92 udelený akademický titul MUDr. Po ukončení lekárskej fakulty prijal miesto lekára na Ústave hygieny a epidemiológie Košice – vidiek a v roku 1995 miesto odborného pracovníka na Ústave experimentálnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach.

V súvislosti s výkonom povolania a v snahe získať pre toto povolanie vyššiu kvalifikáciu, sa navrhovateľ... zúčastnil dňa 24. 11. 1995 prijímacích skúšok do internej a externej formy postgraduálneho štúdia na Ústave lekárskej biológie LF UPJŠ. (§ 22 zák. č. 172/1990 Z. z., v znení platnom do novely zákonom č. 324/1996 Z. z.) Týmto skúškam... navrhovateľ na základe ústnej informácie tejto komisie vyhovel, s tým že mu bude vydané písomné rozhodnutie o prijatí na postgraduálne štúdium...“

Navrhovateľ napriek uvedenému však žiadne písomné rozhodnutie o prijatí na aspirantúru neobdržal. Vedenie dekanátu navrhovateľovi na jeho ústne dožiadanie oznámilo, aby zatiaľ pokračoval v jazykovej skúške z aspirantského minima, kým sa nevysporiadajú „isté vzťahy“ vedenia s vtedajším priamym nadriadeným navrhovateľom.

Napriek tomu, že žiadne rozhodnutie o prijatí na postgraduálne štúdium navrhovateľ neobdržal, absolvoval na základe ústnych pokynov vedenia dekanátu jazykovú skúšku z aspirantského minima 6. júna 1996.

Až v roku 1999 na písomné požiadanie právneho zástupcu navrhovateľa z 15. marca 1999 bolo navrhovateľovi 5. novembra 1999 vydané potvrdenie o prijatí na postgraduálne štúdium vo vednom odbore všeobecná biológia namiesto pôvodne žiadaného odboru lekárska biológia a genetika (t. j. po štyroch rokoch od prijímacích skúšok), čo v danom prípade už nezodpovedalo novele zákona č. 172/1990 Z. z. o vysokých školách (zákon č. 324/1996 Z. z.), ktorou sa vedecká výchova aspirantov mohla skončiť najneskôr do

31. decembra 1998. Naviac, od nadobudnutia účinnosti tohto zákona, t. j. od 20. novembra 1996, nebolo možné prijať nových aspirantov na externú vedeckú aspirantúru (§ 43a ods. 1 zákona č. 172/1990 Z. z. o vysokých školách v znení zákona č. 324/1996 Z. z.).

Dňa 22. decembra 1999 bol navrhovateľovi vydaný dekanom Lekárskej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (ďalej len „LF UPJŠ“) dekrét o preradení z doterajšej formy postgraduálneho štúdia na doktorandské štúdium. Na porade Ústavu experimentálnej medicíny LF UPJŠ (ďalej len „ÚEM LF UPJŠ“) bolo navrhovateľovi zo strany prednostu oznámené, že z dôvodu jeho „nečinnosti“ v rámci postgraduálneho štúdia bola táto činnosť zrušená, o čom neobdržal žiadne písomne zdôvodnené rozhodnutie ani od vedeckej rady fakulty, ani od dekana, ktorý je predsedom vedeckej rady fakulty (§ 12 ods. 2 písm. i) zákona č. 172/1990 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov).

Následne koncom mesiaca máj 2000 oznámil navrhovateľovi prednosta ÚEM LF UPJŠ, že dostáva výpoveď z organizačných dôvodov, o čom sa začali s navrhovateľom pohovory 29. mája 2000 a boli ukončené skončením pracovného pomeru ku 31. augustu 2000 dohodou z organizačných dôvodov.

Navrhovateľ sa ďalej domáhal zjednania nápravy spôsobenej mu nemožnosťou ukončiť postgraduálne, resp. doktorandské štúdium a priesťahmi v započatom štúdiu aj opätovnými sťažnosťami na prešetrenie konania akademických funkcionárov LF UPJŠ zo strany Ministerstva školstva Slovenskej republiky, v ktorých poukázal na porušovanie jeho základných ľudských práv, avšak bezvýsledne.

Pretože rozhodovanie o prijatí alebo neprijatí na postgraduálne štúdium, resp. doktorandské štúdium a v prípade jeho započatia (na základe vykonania prijímacích skúšok na toto štúdium) neskôr o jeho bezdôvodnom ukončení nepodlieha súdnemu preskúmaniu v rámci správneho súdnictva a pretože takto vydávané rozhodnutia sú rozhodnutiami, ktorými sa rozhoduje o subjektívnom práve občana (študovať na vysokej škole), je navrhovateľ toho názoru, že rozhodujúci akademickí funkcionári (dekan, prodekan), ktorým bola zákonom zverená príslušná právomoc, konajú z tohto dôvodu ako orgány

štátnej moci a že ich rozhodnutia ako rozhodnutia orgánu štátnej moci podliehajú preskúmaniu ústavným súdom. Preto je navrhovateľ presvedčený, že porušenie jeho subjektívneho práva je výsledkom činnosti (rozhodovacej i faktickej) štátneho orgánu, a preto podal návrh na začatie konania o podnete, ktorým tvrdí, že dekan LF UPJŠ, resp. školiace pracovisko, mu svojím opomenutím znemožnil nastúpiť na postgraduálne štúdium, pričom tento stav skončil až rok pred absolútoriom, kedy štúdium musí byť ukončené. Za rok, odkedy by navrhovateľ mohol nastúpiť na štúdium, musel by toto päťročné štúdium ukončiť v priebehu jedného roka. Teda dekan LF UPJŠ neumožnil navrhovateľovi nastúpiť na postgraduálne štúdium aj napriek tomu, že podmienky na jeho prijatie splnil, čím bolo porušené jeho ústavne zaručené základné právo na vzdelanie podľa čl. 42 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a súčasne tým (vo vzťahu k prijatým uchádzačom o postgraduálne štúdium na LF UPJŠ) porušil rovnako ústavne zaručenú zásadu rovnosti v právach (čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy), ako aj právo na prípravu na povolanie podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, keďže povolanie lekára nemôže navrhovateľ vykonávať bez špecializácie, ktorej získanie mu bolo odňaté.

Nakoľko navrhovateľ bol následne na doktorandské štúdium prijatý dekrétom z 22. decembra 1999, toto mu bolo znemožnené ukončiť v dôsledku odlišného hodnotenia jeho spôsobilosti na doktorandské štúdium určeného odboru od vyhodnocovania iných uchádzačov. Navrhovateľ preto tvrdí, že napadnuté konania a rozhodovania akademických funkcionárov boli realizované v rozpore so zásadou rovnosti v právach (v ústavne zaručenom práve na vzdelanie), lebo jeho ústavne zaručené právo na vzdelanie (a podmienky naň) bolo posudzované na rozdiel od iných iným, pre navrhovateľa nepriaznivým meradlom, s ktorým okrem iného nebol dostatočne oboznámený.

Na základe dôvodov uvedených v podnete navrhovateľ požiadal, aby ústavný súd po prijatí podnetu vydal tento nález: „Právo na vzdelanie zaručené podľa článku 42 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR, a súčasne s ním spojená tiež ústavne zaručená zásada rovnosti v právach, podľa článku 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, ako aj právo na prípravu na povolanie zaručené podľa článku 35 ods. 1 Ústavy SR, MUDr. E. K., bytom K., bolo porušené nesprávnym rozhodovacím postupom v neprijatí na postgraduálne štúdium a následne

neumožnením jeho ukončenia formou doktoradského štúdia Lekárskou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 130 ods. 3 ústavy oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv. Z konania o podnetoch nie je možné vylúčiť postup žiadneho orgánu (štátneho, samosprávneho, iného orgánu verejnej moci), pokiaľ v jeho dôsledku došlo k porušeniu základného práva fyzickej alebo právnickej osoby a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode nie je možné poskytnúť ochranu prostredníctvom účinného právneho prostriedku nápravy dostupného navrhovateľovi. Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma jeho zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj prípadné dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Jedna z podmienok, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní každého podnetu, je, či nejde o zjavne neopodstatnený podnet. Za zjavne neopodstatnený podnet je možné považovať tiež ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd zistil, že k označenému porušeniu základného práva alebo slobody už nedochádza, resp. jeho porušenie už netrvá v okamihu podania podnetu na ústavný súd (II. ÚS 32/00). V odôvodnení každého podnetu treba tvrdiť a preukazovať, že ochrana ústavnosti „sa uplatnila v čase, keď k porušeniu uvedeného práva došlo alebo porušenie v tom čase trvalo. Ak sa ochrana ústavnosti uplatnila v inom čase, zásadne to odôvodňuje záver o zjavnej neopodstatnenosti podnetu“ (II. ÚS 37/01), takže (a v dôsledku uvedeného) „konanie o podnete je dôvodné len v prípadoch a v čase, keď po rozhodnutí ústavného súdu môžu nasledovať zmeny právnych pomerov, ktoré boli založené na základe predchádzajúcich konaní štátnych orgánov v intenciách daných právnym poriadkom Slovenskej republiky“ (III. ÚS 33/00).

Ústavný súd z tohto hľadiska posúdil podnet navrhovateľa a zistil, že k údajnému porušovaniu jeho základných práv malo dochádzať označeným postupom (nekonaním) LF UPJŠ v období od 25. novembra 1995 do 31. augusta 2000 (kedy došlo k skončeniu jeho pracovného pomeru s ÚEM LF UPJŠ).

Od roku 1999 bol navrhovateľ vo veci svojho doktorandského štúdia zastúpený právnym zástupcom, pričom ústavný súd pri predbežnom prerokovaní jeho podnetu nezistil žiadnu právnu ani faktickú prekážku, ktorá by mu bránila, aby sa s namietaným porušením svojich základných práv alebo slobôd počas obdobia rokov 1995 až 2000 nemohol obrátiť na ústavný súd.

Napriek uvedenému sa však navrhovateľ na ústavný súd obrátil až 15. marca 2001, t. j. takmer rok po uplynutí doby, počas ktorej (a podľa jeho tvrdení) reálne dochádzalo k porušovaniu jeho základných práv zo strany LF UPJŠ. Vychádzajúc z uvedeného a v súlade so svojou doterajšou judikatúrou bolo treba podnet navrhovateľa po jeho predbežnom prerokovaní odmietnuť pre jeho zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.